

O B S A H

	Str.
Seznam zkratek	13
I. ÚVOD	17
Všeobecný zájem o pravoslavný východ. - Současný stav a vnější postavení pravoslavných církví. - Dějinny vývoj pravoslavného křesťanství. - Pokus charakteristiky pravoslavného křesťanství dle jednotného principu; obtíže problému. - Formální charakteristika dle názvu „pravoslavný“ a dle principu zachování „starého“ v základních zásadách víry. - Prameny. Zvláštní význam otázky pramenů.	
II. CREDO	38
Rozsah dogmatu. Povaha víry (cesta pochopení náboženské pravdy). - Svatá Trojice. - Učení o vykoupení: hřích a smrt; vtělení Boží jakožto ústředního dogma pravoslavného křesťanství: význam oběti na kříži, různé theologické směry; všeobecné zamítnutí juristicko-formálního pojímání dřla vykupitelského; význam zmrtvýchvstání. - Problém poměru mezi milostí a svobodou, vírou a skutky. - Učení o obožnění člověka. - Živá víra v anděly a dáby. - Eschatologie: základní apokaliptický; problém vysvobození všech. - Stav theologické vědy na pravoslavném východě.	
III. CÍRKEV	64
Ústřední význam církve pro pravoslavné křesťanství. - Podstata církve: Církev jest organismus, boholidská dvojjednota; pravé tělo Kristovo; hlavou církve jest jen Ježíš Kristus; údy církve jsou všichni v Kristu pokřtěni - svati i hríšníci, živí i mrtví a také andělé; církev jest pozemská a nebeská, viditelná a neviditelná zároveň; církev jest sloup a utvrzení pravdy. - Základní vlastnosti církve: „jedna“ (problém jednoty církve v souvislosti s existencí různých církví; nové široké pojímání této otázky); „svatá“; „katolická“; „apoštolská“. - Nejvyšší autorita církve a základní rysy vnějšího církevního zřízení: církev jest hierarchická, nikoliv však hierokratická; poměr mezi episkopy, kněžími a věřícími; činná účast věřících na celém životě církve, princip obecnosti církevní; nejvyšší autorita církve - celá církev, nikoliv však	

jednotlivé její skupiny ani ne episkopové; vnější jednota mezi jednotlivými pravoslavnými církvemi; obtíže problému.

IV. KULT

91

Základní rys a podstatný význam kultu pro pravoslavné křesťanství: zobrazující jednání; kázání a oltář; reálně mystické obecenství věřících vzájemně mezi sebou a mezi Bohem a lidmi; symbolicky realistické a realisticko-symbolické v pravoslavném kultu. - Základní prvky kultu. Kult a umění: básnicktví; církevní hudba (žádná instrumentální hudba); církevní malířství a jeho vlastnosti; žádné sochy. - Mysteria (Svatosti). - Liturgie a Eucharistie; základní význam Eucharistie; otázka obětního charakteru eucharistických darů; učení o transsubstanciaci není autoritativní článek víry. - Úcta svatých. - Poobožnosti za zemřelé. - Všeobecná charakteristika pravoslavného kultu.

V. ZBOŽNOST A AKTIVITA

109

Rozdílná pojímání zbožnosti pravoslavné církve. - Základní poměr křesťanství k tomuto světu: nadzemský poměr ke statkům tohoto světa. Vnitřní církevní zbožnost. Směr srdce a vnitřní proměnění. Dvě ctnosti pravoslavného křesťanství: pokora a láška (soustrastný pocit spoluviny; úcta k člověku; smýšlení bratrské). Skutečný mrvní život; vytrvalost pravoslavných národů. - Pravoslavné mništví a jeho význam pro světovou práci církve. Poměr ke státu v minulosti a přítomnosti. Poměr k národnosti a kultuře: zásadní řešení; žádná podstatná závislost. Církev - duši a svědomím národa: národ - živým nositelem církve. Žádné vnitřní odložení od křesťanské kultury. Nikoliv „opanování“ ale vnitřní pronikání a proměnění světa.

VI. ROZHLED PO MINULOSTI A PŘÍTOMNOSTI

131

Společné velikých křesťanských církví. - Srovnání pravoslavného křesťanství s římským katolicismem a protestantismem: shodnost, přibuzenství a rozdíly. - Hnutí pro jednotu a poměr mezi církví pravoslavnou a jinými křesťanskými církvemi: římsko-katolickou, anglikánskou episkopální a protestantskými vůbec. - Poměr pravoslavné církve při plnění světového poslání křesťanství.

Ukazatel

141